

ПРУГА 47. УПОРЕДНИКА

Овом пругом 47.упоредника више не пролазе возови (Бордо - Милано - Загреб - Београд - Пожаревац - Кучево...) осим оног теретног, кинеског повремено... еј, Србију, Србију!
1.мај 2018.

Легенда о коренима

(Вододушје) У детињству ми је отац толико пут казивао легенду о коренима. Зашто?Зашто је ту причу о кафани свога деде у старој Текији желео да пресади у мене?Зато што су у то време потапали стару Текију?Та прича се у мени п р и м л а, као и једна друга, о професорки француског,чији је муж, благајник - књиговођа, радио у управи месне зем. задруге.Сусретао сам га скоро свкодневно, око поднева, када ме је мајка слала да позovem оца на ручак.Имао је лице озбиљног господина, високог раста,налик на месног попа, с чијом сам ћерком вршњакињом ишао у исти разред и у коју бејаш потајно заљубљен.Становао је са професорком француског и њеном млађом ћерком из првог брака у кући покојног Милована Достиног (оног што се једне ноћи обесио) крај потока (близу основне школе). Ја видим ту кућу бело окречених зидова,двориште у коме цвета камелица,стабла дуња пуна плодова у јесен,и црн барјак изнад врата...Сећам се разговора које сам прислушкивао у мраку између оца и мајке (мислили су да сам заспао!). Сећам се шапата: запамтио сам како су истражни органи скупљали парчиће мозга по читавој соби;како је књиговођа убио професорку зато што му је пребацила због гнусног недела:силовања пасторке - њене старије ћерке, не оне млађе, што нам је често замењивала часове, опомињући нас кад јурцамо по учионици : - *Јурши, као бик, на црвено!*Шта је било са том девојком, после,кад су њену мајку сахранили?А њеног поочима стрпали у затвор и стрељали?Шта је било са њеном старијом сестром, студенткињом?О томе сам дуго мислио, сам, чувајући стоку поред реке. Људи су говорили свашта, невероватне ствари.Пред очима ми је титрала слика потока,врбице, једног дуда, и дворишта белог од камелице.Нико више никада није становао у тој кући.Неко је временом полукао прозоре,уселиле су се буљуне и несмирени духови.Двориште је зарасло у зову

Поклон књига у овом броју АМБЛЕМ ТАЈНОГ ПИСМА СВЕТА

и чичак.Цвеће проклетства цвета упорно и шири се као рен и перуника. Монструми имају више лица и најчешће навлаче маску анђела.У свитање мајка ме је често слала на један брежуљак на коме смо имали виноград опточен раним трешњама, да однесем псу-чувару комад проје. Једног јутра трешње су биле начичкане вранама и нисам чуо радосно лајање пса, који би ме осетио издалека.Преко ноћи су га - отровали... Никада не сазнах ко.И сличних је — злочина низ — остало нерасветљено...

Трешња је храм, кад процвета, и кад се зарумени...Спрудови поред реке су, такође, храмови.Присуствовао сам обреду вододушја.Пуштале су жене у црнини упаљене свеће низ реку и палиле тамјан у кадеоници, кадиле. — *Одавде доведе.Бог да прости!*

ЖИВОТНА КЛИЦА СВЕТА

*13. Имаш ли разум? Имаш. Зашто га онда не употребљаваш? Јер, ако ти разум ради како треба, шта тражиш више?
14. На овај свет си дошао као један делић. Нестаћеш у ономе што те је створило, или, још боље, после промене, бићеш враћен у животну клицу света.*

Марко Аурелије:Самоме себи, Четврта књига. - Београд, Дерета, 2008, стр. 76.

Књига коју је требало да прочитам још деведесетих година минулог века, а нисам ни данас (јул 2015), јер... увек има разлог и изговор.... ЂУКАНОВИЋ, Илија Н. *КРАЉ ПЕТАР I ВАН ОТАЏИНЕ 1915 – 1919. Написао Илија Н. Ђукановић / Са 1 прил. / - Београд, Књижарница Геце Кона, 1922; стр. 135; 8° . - II 1515 (Народна библиотека Србије)*

20.8 1985. – Читаонина Народне библиотеке Србије, број седишта 1-14. Спарно. Срео *** – пун себе „Говеда“ – највише употребљавана реч у нашем случајном десетоминутном разговору на улици... Тај човек много више зна о мени, него ја о њему, помислих у једном тренутку. Из те генерације којој припада, само је пок. „Мока“ био личност, самосвојна и широка као Дунав код Усија.

Могао бих да престанем да пушим. (Накнадно додајем – престао сам да пушим тек 2005 – двадесет година доцније! Камо среће да никада нисам цигарету запалио. ... — 15. 07. 2015)

Неиздржљива сета. Поглед из библиотеке — болнице, јабланови, кестенови. После сат и по чекања, доносе ми погрешну књигу. Не ону коју сам тражио. Безобразлук, јавашлук! (Резервација – 165 – важи 3 дана).

Број 37 – Београд,октобар 2020. Година VI.

Увек има више могућности да буде горе него што јесте, и зато се сваком успеху двоструко радуј!

Понори, подсећања. ТИТОНИК

...Увек ме је прогањала потреба писања, писања без краја, не због славе; не баш сваког јутра и сваког дана, али врло често сам испитивао своју савест и понекад читаве сате проводио медитирајући, мислећи о ономе што би се могло поправити,исправити...Патио сам наравно дубоко; много сам више препатио него другови писци и уредници, академици и ини; научио сам добро све облике патње, слутећи да ће то бити моја судбина и мој живот. А прилике и живот су се потрудили да не упознам баш све, него само оне најсрамније облике патње: јер то је мој живот...

...Спокојно је и мртав владао, а то је изгледа било могуће само код једног народа на свету, код онога код кога је толико дубоко укоревен култ мртвих...

...Титоизам је Лавиринг; да би се у њему нашао прави пут, треба видети мало даље од сопственог носа. Треба ући у мрак, у катакомбе, у боксове пакла, у редакције књижевних листова и часописа, у разноразна удружења, у академије. Најбоља метафора феномена титоизма је Титоник: аветињски брод.

...Јосип Броз Тито, о коме су написане књиге и књиге, у Југославији и у свету, за мене никада није био друго, до лажицар или симбол Ништавила.

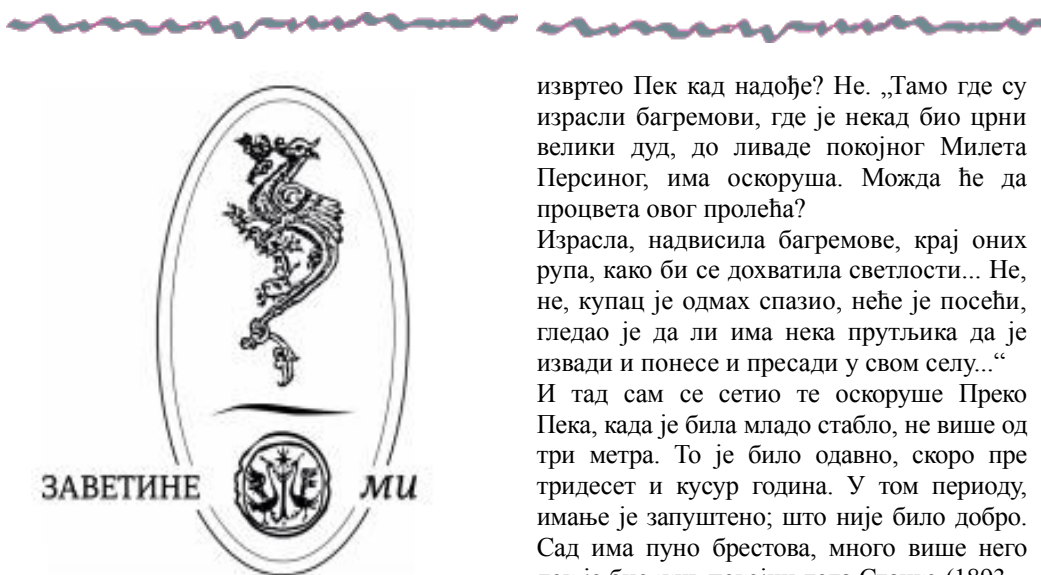
Што је засејао, што је никло и што ће ницати - стравично је...

ДРУГА ОСКОРУША

Још је био жив деда Воја, отац наше покојне мајке. Он је донео, ко би други, две саднице оскоруше, претпостављам из Дубрава. Једну је мајка засадила испред Библиотеке (тако зовемо ону собу у којој сам рођен 30. јуна 1950. године, око 2 часа ноћу). Другу су мајка и отац засадили Преко Пека. Пре 1986. године... Више сам обраћао пажњу на ону прву, испред Библиотеке, јер ми је често била пред очима, то јест када сам преко лета долазио из Београда за породицом у Мишљеновац. Оскоруша је расла испред библиотеке, у бетону, али јој бетон није пријао. Израсла је до крова Велике магаче, али никада није родила. Осушила се после мајчине смрти (2002).

Сад је на том месту тамњаника.

На другу оскорушу смо заборавили, скоро сасвим. Синоћ, кад ми се брат јавио и испричао да је водио једног купца у Лакомицу и Преко Пека да му покаже тополе, јове и брестове, пита ме, да ли сам запазио неко ретко дрво тамо где су биле и где их још увек има *оне рупе*, које је

**УЛАК или застава
„Заветина“**

*Ове новине не финансира
министарство културе, већ
филантропи из Србије, Европе и
света, зато су оне можда једине
независне новине на Балкану!*

ЗАВЕТИНЕ+ ISSN 2406 – 0399

излази најмање 4 пута годишње * Штампа се на папиру и на ЦД. * Цена штампаног броја 300 дин. На Цду 210. Дигиталног примерка (ПДФ - путем електронске поште 130 дин) * Годишња претплата за Србију 2000 дин. * За Европу 40 евра * За Америку и Русију 50 долара Одговорни уредник **Бела Тукадруз** * Заменик уредника **Александар Лукић**. * Изд. Сазвезђе ЗАВЕТИНЕ (Мирослав Лукић), 180 309 Београд Улица Сердар Јанка Вукотића 1/13, тел. +381653006950. * Припрема и штампа: Бела мануфактура Ptees. - Рукописи се не враћају. Прилози се хоноришу према могућностима "Заветина" * Секретар редакције др **Димитрије Лукић**. Од броја 5 новине се штампају на папиру и на Цду. Ликовно решење знака препознавања часописа: **Рајомир Павић Звоника**.

© Copyright обавезан, Мирослав Лукић

УПУТСТВО ЗА ПРИПРЕМУ РУКОПИСА

Да бисмо објавили прилоге, или вести које нам шаљете, морају бити кратки, тачни, потписани и откудани ћириличним или латиничним писмом српске азбуке, иначе бацамо... Тачније: потрудите се да у предмету (subject) имејла прво напишете своје презиме. Електронску пошту шаљите на адресу miroslav7275@gmail.com. Текстове шаљите као Word документ (.doc) опцијом attach a file, у фонту Times New Roman или Arial, откудане ћириличном тастатуром. Нове књиге, часописе, обична писма или фотографије, шаљите на адресу "ЗАВЕТИНЕ+" - Мирослав Лукић, 180 309 Београд Улица Сердар Јанка Вукотића 1/13

извртео Пек кад надође? Не. „Тамо где су израсли багремови, где је некад био црни велики дуд, до ливаде покојног Милета Персиног, има оскоруша. Можда ће да процвета овог пролећа“

Израсла, надвисила багремове, крај оних рупа, како би се дохватила светлости... Не, не, купац је одмах спазио, неће је посећи, гледао је да ли има нека прутљика да је извади и понесе и пресади у свом селу...“ И тад сам се сетио те оскоруше Преко Пека, када је била младо стабло, не више од три метра. То је било одавно, скоро пре тридесет и кукур година. У том периоду, имање је запуштено; што није било добро. Сад има пуно брестова, много више него док је био жив покојни деда Станко (1893 – 1955). Брестовима ту годи, неки су се разрасли, а неки тек ижђикали...

**Заборављена оскоруша или почетак
једног недовршеног романа из
младости** (записано током јесени 1973)

У почетку беше љубав, и љубав беше у раба божјег Мирослава, и раб божји Мирослав беше љубав.

Она беше између почетка једне стрепње и пре бродолома и свршетка, чудо изгубљености.

Све је кроз њу постало, и небо, хоризонт, даљине и градови, океани и континенти, царства и будућност, живот, нови живот. Уметност! (Дуго Путовање у непознато.) У њој беше сједињавање (додуше, непотпуно), и радост помешана са патњом, која промиче ко облак црн, радост што попут жица сребра светли у таму. Ово је *Реквијем* за ту љубав. Љубав која је умрла попут семена, из чије клице ниче дух који оживљава, и клија. Тај дух је преображењски, зрно пшенично што паде на земљу и умре али даде плод. Из умирања љубави родила се љубав? Да.

Заиста, заиста вам кажем: ако љубав паднувши у велики шкрипац после неопозивог растанка не умре, онда то није ни била љубав; ако ли умре, драгоцене плодове донесе.

Који љуби љубав своју, изгубиће је; а ко мрзи на љубав своју док воли, сачуваће је заувек.

Преклињем вас: немојте ићи за болом ваше љубави, да не залутате у непознатој прашуми. Упозоравам вас: проћиће све, све што је рођено на земљи. Једино ће Пустош остати окружена величанством громада гранита и Смрти. Па ипак, то није довољно убедљив разлог да не волите и даље оне облаке, што наликују на зумбул и на мерцане. Ја одкако знам за себе волим те облаке као лица мадона, као обамрла бела чела и руке Чехиња и Пољациња.

Никада нећу да заборавим ни оне облаке изнад Кракова, изнад Вавела, изнад Сукењица; ни оне мрачне облаке које сам посматрао кроз прозор брзог воза који ме је једног раног лета возио из Кракова не према Варшави, већ према граду Рајнера Марије Рилкеа (Прагу).

Понављам још једном: *У почетку беше љубав...**

Ти, давно изгубљена, грано процветалог шебоја, ти што никад више нећеш доћи на обале златне реке, путуј даље, још даље. Нећу покушавати да те задржим ни у мислима, нити ћу да те чекам на пустим спрудовима у предвечерје кад иза мојих леђа цврчи милион цврчака и пућпуриче десетак препелица!

Све велике чежње, сви претпљени ужаси, све несавладане слике брегова у мени, сасвим неочекиване окуке, мостови и пропланци на плавакастим бреговима на хоризонту којим су некад ходали богови, па демони: ехо дозивања пастира, огромност тишине и близина ноћи, све то у мени отвара врата, чудна врата, врата која се тешко отварају.

И све ми казује и понавља: твој долазак, ти што измичеш на небу као огњени точак на западном хоризонту, да си, и невидљива, и једно исто с руменим и плавим пругама на небу и скуповима дрвећа на ветру на брегу, и зато сам их гледао са толиким узбуђењем, понекад.

Да, ти спајаш све оно што немам са оним што ти имаш, спајаш, и најзад си тако близу и стварна.

Затицао сам своју собу, управо си изашла из ње; или балкон на коме месечина боје јоргована има топлину твоје мишице – на коме си ме чекала, док сам ја шетао читавог предвечерја обалом реке, или спрудовима. Одлазио сам на пут, путовао у градове, и ти си истог тренутка када бих изашао из нашег дворишта, улазила у моју собу.

Ти давно изгубљена дивна парњако, ти што никад више нећеш доћи у мој завичај, када и ја, ти си неописиви бездан губитка, пулољак на бићу сенке...

*

Сањао сам неки чудан сан, и не знам да ли је то била наслада или бол. У мени је остала само нејасна слутња и вечерња магла. И из те магле излази златна дева...

**ОДАКЛЕ СВЕ ТО НАВИРЕ? ИЗ ЈЕДНЕ САЧУВАНЕ
МАГИЧНЕ ВРЕЋЕ**, где има, верујте разноразних драгулија, хиљаде хиљада исечака новинских, укосница, избледелих фотографија, чак и увојака медене косе увијених пажљиво у целофан, у једном писму, адресираном на моје име. Ко зна када? Ко зна где? Ко зна од кога? (*После Васкрса 2018*)

* И аутор «Љубави и смрти раба божјег Мирослава», и сам тај збир недотераних фрагмената сабираних после једног бродолома, су, наравно, измишљени. Па ипак, такви ликови, као што је писац тих забелешки, не само да могу постојати у нашем друштву, него су и постојале и с обзиром на околности у којима се формирало наше друштво, пролазиле су кроз неку врсту пакла. Хтео сам да прикажем евентуалним читаоцима, јасније него што се то данас приказује, један од карактера недавне прошлости. То је један од атипичних представника данашњег поколења, кога су узеле неке мрачне силе под своје. Или, како би рекао Фјодор Михаилович: «*Јест човек (или млад писац), најзад мора да нађе свог демона, онда му пут постаје лак. А нема једног сувереног демона, сваког демона одмењује нов, и ниједан се не сме силом задржавати*».

(изводи из бележница, дневника...)

Лукића, који је у годинама разних полома и "суше" знао да окупи врло знатне и угледне писце не само из Србије...

*

Ми живимо у времену, када су такви часописи као "Браничево" и едиције које их прате (на првом месту *Књижевна општина Вршац*, или по другим српским варошима), спашавли *издавачку част у Србији*, објављујући такве књиге, које не само да су биле у складу са прокламованим токовима *демократизације српског друштва, па и књижевног живота, него су и шиле испред свога времена*, по цену која се у таквим срединама, као што је и Пожаревац и Врање, и Ниш, наравно, *плаћа*...

*

ЧИТАЊЕ, ПИСАЊЕ, МУКА. - *Побеђени немају пријатеља*, сматра Сази. Та мисао ми се врти у памети, као и пет реченица при крају првог романа *Бошка Томашевића* (скромно крштеног) **Нико, нигде** (UNUS MUNDUS, Ниш, бр. 37/2010, стр.197-347): *У књигама које је написао догодило се много тога како је записао, много пре него што их је био записао. Нису му донеле никакву славу. Биле су то што су морале да буду: књиге. А књиге се не пишу ради славе. Него стога да буду...* (стр. 346). Зоран М. Мандић самоћу доживљава (и опева) као *извор заразе* (в. Мандићеву песму *Самоћа*, у књизи **Бог у продавници огледала**, Интелекта, Ваљево, 2010, стр. 17) Притиснут оним што га одвлачи од читања и писања, Мандић, како вели, *не успева да чита Макијавелија и / Емерсона*... Из неке велике муке се оглашава, тврдећи: «Човек не припада ником» (песма *Поглед са исповедаонице*, стр. 13).

...Истине које би најмање желели да чују ова два песника јесу оне које би им највише користиле да су их знали (пре него што су написали књиге, о којима је овде реч). Од чега постају дијаманти? Иго је знао да се дијаманти налазе само у тмини земље, а истина само у дубини мисли. Ако су већ одлучили да траже истину, да ли ова два песника, знају и да је *поднесу*?

И Мандић, и Томашевић, баве се оним што неки зову чар, а што Орн Арнолд описује као *унутрашњи посао*. У трагању за лепотом, која у српској књижевности још увек спава дубоким сном, ова два писца стрпљиво и упорно стреме хармонији - како би рекао Питагора - *између парног и непарног. Непарно је ограничено, парно неограничено*...Није далеко дан, када ће вредност Томашевићевог романа бити схваћена на прави начин, то јест као наставак оних незаборавних прозних традиција Црњанског, то јест као лепо и стварно надилажење обожаваних претходника. Томашевићев роман се чита од почетка са отпором, али касније, током читања, када се дође до парних и неограничених партија, то почиње да буде нешто што служи на понос савременој прозној уметности данас. Видљиви гребени ерудиције на појединим местима у овом штиви могу одбити књижевне сладокусце, али без те ерудиције не би ни била могућа извесна контура плодне синтезе, која превазилази најбоља остварења српске прозне уметности у минулом веку. У сваком случају, пре него што се појави као књига, ово часописно издање треба да буде подвргнуто строгом и бескомпромисном редакторском захвату...

Тамо, у књизи **Бог у продавници огледала**, где непарно превладава парно, не престаје *чар*, или *унутарње пословање*. ... Стварни успех у књижевности се увек плаћа многим неуспесима, и ко зна чиме још! — Томашевић, можда више него Мандић, добри су, али не и једини примери за ову на први поглед неочигледну тврдњу. — Свој роман првенац Томашевић је датирао (*Innsbruck, 14. novembar 2006. – 1. mart 2009*), књигу

Бог у продавници огледала, Мандић је написао «претходних година», али као да су оба писца своје књиге потајно писали (а сигурно и носили) читавог досадашњег живота. Томашевић је, суочивши се са смрћу, довео у питање Бога, као индиректно и Мандић, који га «налази» у «огледалима».

Мандићу се Бог привидео у продавници огледала, како мирно обилази рафове са бомбоњерама. Био је то некакав мандићевски Бог без кравате, који је песника подсећао на његовог рано преминулог оца. Томашевићев роман-првенац доводи својим исходом у питање постојање Бога, као што и Мандић, обележен раним губитком оца (као и релативно прераним губитком старијег брата), сумња у идеју Бога. И једном и другом писцу је нешто битније, важније, можда је то схватање истине. Верујем да писци – Мандић и Томашевић - не траже толико истину да би је дубље сакрили, мада није сасвим искључена и таква једна могућност. — Да ли је Бог крвник трагичних судбина Томашевићевог и Мандићевог оца? Да ли је Бог кривац?

...Мандић је можда на погрешном месту тражио Бога (у овој књизи има доказа за то), али нема сумње да није далеко дан или ноћ када ће почети да га налази у себи, у близинама Божјим, што се врло, врло ретко дешавало у српској поезији у последња два века (погледати осмо издање антологије *Несебичан музеј* — оно пожаревачко, коначно). И Томашевић и Мандић заслужују много већу пажњу и издавача, и критичара, и тумача, чланова жирија, *царинарница свих фела у српској књижевности*, а пре свега читаоца – од којих су, као и неколико других српских потиснутих истинских писаца – упорно и перфидно, потискивани према периферији српске књижевности, где им уопште није место...

Подржао сам ова два писца у своје време, као уосталом и В. Јагличића – не кладећи се у њихову књижевну будућност, и не гледајући у боб како би је проникнуо. Подржао сам их на свој начин – као уосталом и читав низ других писаца јер сам чини ми се био припремљен за то, и као уредник часописа, које сам покретао о свом трошку не ишчекујући помоћ ни од кога, и као писац — поучен оним што је не једном понављао наш покојни отац *Михајло Лукић, који поживе – хвала богу - пуних деведесет лета, довољно да нам пренесе нека животна и судбинска искуства.*

...Тридесет и пет година после ослобођења, ни читав Мишљеновац, рачунајући и зем. задругу, није могао да *преда држави, оно што је сам газда Драга Томин могао предратних година!* Зато и понављам: добро је да чујете ову причу и да је запамтите, да упоредите.

И схватићете – шта се догодило... (стр. 39-42)

Још драстичније ствари су се догодиле у српској књижевности и култури победом комуниста! Оних који се са носталгијом присећају тих послератних година, деценија, чији рецидиви трају још увек – па и у ових последњих *четврт века транзиције и тобожење демократизације*, нека погледају истини у очи – ко је на власти, него исти, тј. потомци истих?

Коме се данас тамо у Србији (Београду) суди за тзв. *вербални деликт*? Професору Владимиру Димитријевићу!

...Са тужилачке стране, било је неколико активиста НВО „Да се зна“, док су Владимира Димитријевића својим присуством подржали: свештеник Јован Пламенац, парох из Бара, професор др Љилана Чолић, професор др Мило Ломпар, професор др Милош Ковић, професор др Дејан Мирковић, др Драган Хамовић, др Биљана Ђоровић, др Слободан Јанковић, Бранислав Матић, уредник часописа „Европа нација“, књижевник Момчило Селић,

предузетник Милоје Стевановић, са, како рече, својим унуком Јанком, студентом, Бранимир Нешић, директор ИК „Катена Мунди“, хаџи Слободан Стојичевић, аутор књиге о мрежном рату у Србији, итд. Сви они су изразили подршку – не толико Владимиру Димитријевићу као појединцу, колико праву на *слободу мишљења и изражавања*, које је у овом тренутку у Србији угрожено.

Питали смо господина Димитријевића како изгледа почетак процеса, на шта је он одговорио:

„За сада, све делује коректно, онако како се очекује од суда једне нормалне државе. Наравно, то је почетак. Надам се да ће и даље бити тако. Веома сам захвалан свима који су дошли да ме подрже, како нашим јавним делатницима, тако и осталој браћи у Христу – Ристи (који је, као подвижник правоверја, дошао са својим сином), и Жељку, с којим се знам још из Мисионарске школе нашег проте Љубодрага Петровића. Наравно, ту је и брат Срђан Крунић, познатик из доба учења од владике будимског Данила. Сви су они показали да им је стало до слободе, као основног начела људскости. Хтео бих да захвалим свима који су ми упутили молитвену и вербалну подршку, од свештенства и монаштва до браће и сестара којима је стало до одбране породичних и хришћанских вредности.“

Сајт „Стање ствари“ и даље ће пратити развој догађаја везаних за тужбу против Владимира Димитријевића при Вишем суду у Београду.

* – Над нама се облаци поново скупљају и небо нам се затвара. Неки би хтели да поново уведу вербални деликт из Титовог времена да би нас заплашили и да нас ућуктају. А ми само тражимо право да говоримо слободно, не вређајући никога. *Зато ово суђење Димитријевићу је питање слободе, те на овом питању треба да се уједињују не само они који су идеолошки блиски, већ сви они који не желе да се било кога плаше, када је у питању слобода мисли и говора.* А претпостављам да један професор гимназије у Чачку, као што је др Владимир Димитријевић, кадар да осети границу између говора мржње и онога што сваки човек дужан да слободно говори. А ми, као професори универзитета смо такође довољно зрели да можемо да проценимо шта је увреда, а шта није, и сличне ствари, за Србин.инфо је закључио у вези свега проф др *Милош Ковић*.

**CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд**

82 (497 . 11)

ЗАВЕТИНЕ+ : новине српске
ренесансе : стооке васељенске новине будућности /
одговорни уредник Бела Тукадроз . - 2014 . бр. 5 (сеп. .)

- . -

Београд : Сазвежђе Заветине . 2014 - (Београд : Бела
мануфактура Press) . - 43 стр

Тромесечно. - Штампано изда. почиње са бр. 5 . -

Друго издање на другом медијуму : Заветине + CD-
ROM) = ISSN 2334 - 8704

ISSN 2406-0399 = Заветине + (Штампано изд.)

COBISS.SR – ID 209645324

(....)

Српска књижевност XX века, и уопште, живи заправо у анегдоти! Анегдота је - причаца - о неуспелом животу. Овде су писци, имали успеха, о-хо-хо! Неанегдотске књиге о тим њиховим силним успесима тамне и бришу се брзо. *НЕСЕБИЧАН МУЗЕЈ*, 8. издање антологије, неанегдотска је књига. Анегдоте треба истраживати, скупити; ако ни због чега другог а оно зато што мире са стварношћу... Овде још нико није сакупио све анегдоте о - томе: како су објављивани или одбијани рукописи књига, како су се делиле шаком и капом књижевне награде, привилегије. Како се улазило у САН, етс. Највећа анегдота - то је српска модерна поезија Наметног века! То је читава збирка анегдота! Како је српска култура била покрадена 1938. године. Или 1945. године. Или 1960. и неке?... Не, не допада ми се да седим за својим радним столом и да одлепљујем тзв. *модерну српску поезију друге половине Наметног века*, као фластер од своје длакаве ноге! Иако сам толико времена страшио на српску културу и поезију XX века. Да би се српска поезија извела на нормални развојни пут, потребно је да сви Срби песници, па и они најхваљенији, најсуетнији, сви до последњег, изађу из региона бесмртних заблуда. Понекада ми се чини да су, понеке моје књиге (*Архив у оснивању, 1-5, Несебичан музеј или Антологија Феникс - сва издања*) започеле излазак из блиставих заблуда широким размера, зато се о тим књигама ћути, зато се ћутало! Тзв. модерна српска поезија друге половине Наметног века остала је као збачена (змијска) кожа која се може предати у неки од музеја, пошто овај народ нема *Музеј књижевности и воштаних фигура*... Нису схватили, нису чак ни покушали: *усуђујем се рећи - нису чак ни прочитали! Јер су, изгледа, са ВОЗА УМЕТНОСТИ, СИШЛИ на некој успутној станици (можда још онда кад су објавили своје прве књиге?), и утопили се у бари на некој успутној постаји.....*

*

У потрази за праведношћу у Србији се стиже — до урвина, опасних гмизаваца, камелеона, чудовишта и прилога за биографију Ђавола. Парохијски дух српске књижевности ограђен је трулим тарабама, убогим песницима, којима је најјача страна „ташта преосетљивост спремна увек да саму себе саблазни. А умећа, кадраг дасамом себи буде водич, мало. Мало.“ Довољно сам о томе писао на другим местима, да би то понављао опет... „У унутрашњем, грађанском. рату, што се у сваком писцу води, између рационалног и ирационалног, научног и доживљеног, преузетог и подметнутог, можда лажног али можда и истинитог, личне и књижевне савести, грађанског и уметничког морала, слободе и циља, мојег и општег, инспирације и плана, рату између стварности која у вама најчешће стоји, а изнад свега неспоразума између уображења свемоћи и стварне беспомоћности да се изразите, добра књига је дар случаја“ (Борислав Пекић, „Замка идеологије“, у зб. Новија српска књижевност и критика идеологије, САН, Градина, Београд - Ниш 1998, 61. - Пекић, говорећи на основу свога искуства, пре свега када је реч о роману *о вампиру*, мисли (да ли је са тим мислима и отишао са овога света? - сумњам!) да је „овде, у природној, па и недовољној хијазми уметности и идеологије, уметности и политике, уметности и повести, вољном али и неизбежном укритању уметности и стварности, и уметности и морала, на најтежем испиту једне зреле европске и балканске литературе, српска новија књижевност нашла један веома, веома значајан, али не и једини пут од свих којима она заједнички може да иде. У овом часу је то за све нас пут најпресуднији. Надајмо се да то неће морати бити увек. Јер

ако стално морамо критиковати неку идеологију, поготову исту, добро бити неће“ (исто, 63). Треба понављати *Реквијем сухом и јаловом рационализму, замкама наше званичне књижевности, најзваничније, грозне и ограничене, ограниченије од бирократије - „бирократија има своју смећну кочоперност и туробну несавитљивост, и круту стидљивост, и триста помета и очајања који се укроћују насиљем свесног стила“* (Винавер, „Одбрана песничтва“, XX век /10. децембар 1938/, 665).

....

У *Браничеву*, бр. 3-4/2009, састављач ове антологије М. Лукић, објавио је један дужи и жесток текст *"Издаз из лавиринта или Увод у превредновање"* (стр. 37 -54), који је, нешто скраћен, објављен у 8. и коначном издању ове књиге, као поговор, али без дела, који ми овде доносимо, тј. без *"Белешки"*. Лукић *"Белешке"* окончава овим речима: *"Прештапавања књига нуде аутору могућност дотеривања, поновног обделавања и стапања материјала. Паунд је имао на уму да то уради приликом прештапавања Сапоса, али до тога није дошло. Није стигао? Паунд је, по Елиотовом признању, најдоговорнији за преврат у светској поезији XX века. Његови дужници су многи: Елиот, Јејтс, Камингз... Па ипак, коначни суд о Сапосу није изречен (да ли се још увек ишчекују плодови зрачења овог подухвата на развој поезије?). Ако песници Наметног века, или тумачи, нису стигли да дају коначне судове о споменутој Паундовој summi roundiani, зашто би неки други песник, словенски, руски, српски, или француски, румунски, шпански, очекивао за себе више? У том смислу, када је реч о свим антологијама, које сам саставио, па и о овој, треба бити стрпљив и ствари препустити времену..."* Ово 8. или коначно издање је ригорозно, ригорозније у односу на 7. претходних издања. Јер коначно, састављач је морао негде ставити тачку на овај свој дугогодишњи антологичарски рад. Сигурно је да ће ова антологија изазвати буру у нашој књижевности, тензије, али ће тај неизбежни *Нови књижевноуметнички стрес* бити подстицај за многе да покушају да саставе своје противантологије...

НАКНАДНО ДОПИСАНО — Овај текст је написан одмах по објављивању 8. изд. споменуте антологије и понуђен је дневним новинама. *Политика* га је одбила с немуштим образложењем. - У другим новинама није се појавила ни реченица о издању, које, свакако заслужује извесну пажњу. Међутим, у Србији су се специјализовали - ко би други до издајници књижевности и књижевни јаничари, распоређени свуда, за гушење и онемогућавање напора који доводе у питање читав један свет, пре свега - малограђански, паланачки... Бивши...

Ово су Винаверове речи објављене пред сам Други светски рат – подсећам, поново, на овај део познатог и неомиљеног есеја (*Одбрана поезије*) :

„...Дубље сређивање потребно би нам било чак и да смо рационалисти најсупонарнији, да бисмо кренули даље. А колико нам је тек оно потребније када је тај ирационализам маска и случај. Морамо да оживимо наше дубине - према задатку времена - а ми чак нисмо ни дошли до наших дубина онај први пут, према задатку раније генерације у Европи. Ми нисмо ни прости ни рационални. Данас морамо да накнадимо све што је пропуштено. Морамо да сиђемо у мистичне дубине. По цену напора целог бића морамо дати дела која би имала и сву драж новине и оно мучно па донекле и смешно трзање збиља живих нерава, збиља сапетих спрегова. - Уверен сам да је духовна истина потребна целом нашем друштву да би се омогућило - ако ништаа оно бар то - наш унутрашњи живот и наша изражајна помоћна средства.“

Дакле — где смо? На дну дна.

Да бисмо ишли даље — морамо да схватимо, како пише Винавер «бекство» («Наше бекство није било од реалности - и које реалности! - како неки мисле него нам је бекство било од стваралачког књижевног идеала, од интуиције која наилази на ствараоца после очајних пораза...») — *своје бекство и свој пораз*. О томе је — кроз читав 20. век — реч!

Белатукатруз

Заветине+, Број 37 – Београд, октобар 2020. Година VI. — Садржај: ПРУГА 47. УПОРЕДНИКА | Легенда о коренима | ЖИВОТНА КЛИЦА СВЕТА | Повори, подсећања. ТИТОНИК | ДРУГА ОСКОРУША (1) | (изводи из бележница, дневника...) (2) | Белатукатруз АМБЛЕМ ТАЈНОГ ПИСМА СВЕТА : Грађа, која се први пут објављује на једном месту. Часописне верзије прилога радова штампарних у „Браничеву“, у тзв. тематским бројевима (2009–2012) (3) | УВОД У ТРАДИЦИЈУ БЕЗДАНЕ КЊИЖЕВНОСТИ (3 - 11) | КОМЕНТАР И БИБЛИОГРАФСКА НАПОМЕНА (12 - 13) | ИЗВОДН* ОДАНДЕ ДОВДЕ НАМЕРА И СУДБИНА (13 - 14) | ДНЕВНИК СА ТИТОНИКА (14 - 14) | 1а Увод: ПЕСМА О САХАЛИНУ (14 -) | КОШАВА (15) | И СТРАВА (15 - 16) | 2а НАМЕТЧИ И УДВОРИЦЕ (Разобличавања) | 3 ВЛАШКА ГОЗБА (16) - 19) | 4 ДЕЦА СТРАВЕ ИЛИ О БИСТРОЈ ВОДИ У КОЈОЈ СЕ ВИДЕ МНОГЕ ЖАБЕ (19 - 21) | 5 НЕЧИСТА СРБИЈА (21) | 6 ГЕНЕРАЦИЈА КОЈА ЈЕ ПЛАТИЛА ТЕЖАК ДАНАК (21 - 22) | 7 ПРОЛАЗЕЊИ КРОЗ АНАМОРФОЗУ (22 - 23) | 8 ... Свет, Европа и моја земља славили су Победу, али *какви?*... (23) | 9 Историја српске графоманије више нам може рећи о неким стварима него историја... | а. СУДБИНА ПИСАРА НЕПОЗНАТЕ СРБИЈЕ (23-24) | б. Дрвени адвокат (24-25) | 10 Шта се могло „наставити“? Шта се, заиста, наставило? (25) | 11 Старост је у својој поступности разрешавање од привржености. .. (25 - 26) | Белешке (26 - 31) | ГРАЂА ЗА ПРЕВРЕДНОВАЊЕ: СВЕДОЧАНСТВА, ОПОМЕНЕ | Напомене уз текстове Лазаревића, Младеновића и Лукића (31 - 32) | Мирослав ЛУКИЋ ГРАЂА КОЈА СЕ ПРВИ ПУТ ОБЈАВЉУЈЕ. О ДОМАЋЕМ ПАУКУ (32 34) | Напомене (34 - 36) | Летопис „ЗАВЕТИНЕ+“ ЕКСКЛУЗИВНО | ОДАВДЕ БЕЗ ОБЛАНДЕ | *Молитва Белатукатруза* (36 - 38) | Белатукатруз Амблем тајног писма света (поговор) (38 - 40)

Старинарница, антикварница, на ваздушним пругама
отворена од зоре до трећих петлова
Возови на овој трансбалканској књижевној рађи не касне. Да ли знате зашто?

ПЕТАО **Заветина**⁺